

paa, at to hinanden nærstaaende Arter begge have en saa ejendommeligt Lyd, som Gyvlyden, uden nogen hørlig Forskel; tværtimod ser man jo, at en Mængde Arter skille sig langt mere fra hinanden ved Stemmen end ved ydre Kendemærker. Og en Ting til taler imod, at de to Arter skulle frembringe samme Lyd, det er den fuldstændig forskellige Bygning af deres Luftrør; medens Sortanden har et Luftrør af ret almindelig Bygning som hos de fleste Dykænder, er Bygningen af Fløjlsandens Luftrør ret enestaaende, idet der paa det findes betydelige Udvidelser, en opad, bestaaende af en Kapsel, hvorigennem Luftrøret gaar, og med hvilken det staar i Forbindelse gennem en Aabning paa hver Side, en længere nede, bestaaende af en flad Udvidelse af selve Luftrøret. En særlig Bygning af Luftrøret tyder gjerne paa særlige Stemmehjælper, og man kan næppe tænke sig, at to Arter med saa forskellig Bygning af Luftrøret frembringe samme Lyd.

Længere formaar jeg ikke at komme i Øjeblikket. Meget taler for, at Sortanden er Gyvfugl; herimod staa Fabers tydelige Udsagn om Fløjlsanden; selv tror jeg, at det er den og den alene, vi have med at gøre som Gyvfugl, men Spørgsmaalet trænger til nærmere Opklaring. Nu stunder den Tid til, da Gyvfuglenes hemmelighedsfulde Skarer atter ville drage over vort Land; mange af Tidsskriftets Læsere ville faa Lejlighed til at høre dem, og hvis nogen skulde gøre Iagttagelser, der kunde kaste mere Lys over Sagen eller helt opklare den, vilde jeg sætte Pris paa at faa saadanne Meddelelser tilsendt.

FUGLETRÆK VED KOLDING I OKTOBER 1906.

AF

A. HAGERUP.

I dette Tidsskrift er et Par Gange omtalt det store Fugletræk, der i Oktober 1906 foregik over Danmark (og Helgoland). Ogsaa ved Kolding mærkedes et stort Fugletræk, og om dette skal jeg her berette, idet jeg til Sammenligning anfører Hovedresultaterne af det samtidige Fugletræk ved de danske Fyr¹, der deles i 3 Grupper, der for Nemheds Skyld kaldes Vestfyr (Blaavandshuk og Skallingen Fyr samt Horns Rev og Vyl Fyrskib), Nordfyr (de

¹ Herluf Winge: Fuglene ved de danske Fyr i 1906.

øvrige jyske Fyr samt Fyr og Fyrskibe i Kattegat, saaledes at de sydligste er Lyngvig, Sletterhage, Hjelm og Hesselø) og Østfyr (Resten af danske Fyr). Der er i 1906 indsendt faldne Fugle fra 35 Fyr, hvoraf 3 tilhøre Vestfyrene, 17 Nordfyrene og 15 Østfyrene. Mine Iagttagelser ere hovedsagelig foretagne ved Kolding Havn, hvor Trækket ses godt, idet man her har fri Udsigt, og de fleste Svømme- og Vadefugle om Efteraaret komme trækkende fra Øst over Fjorden for at fortsætte over Land, ofte i en anden Retning end den, hvori de kom. Man vil i det efterfølgende se, hvor betænkelig en Sag, det ofte synes Søfuglene, at tabe det salte Vand af Syne, hvorledes de ofte flyve raadville om nogen Tid, før de kan bestemme sig til at styre ind over det for mange af dem ukendte Land. Nogle foretrække endog at opsætte Rejsen og kaste sig i Fjorden eller flyve længere tilbage mod Ø.

Hver Nat er dateret som den følgende Dag. Vindstyrken er angivet i Tal fra 1 til 6, de gisnede Højder i Meter.

8 Oktober. — Vestfyr: Intet Træk. Nordfyr: Natligt Træk bemærket ved 2 Fyr. Vind ONO. og SO. 1 Fugl faldt. — Om Dagen ved Læsø Trindel 5 Knortegæs (*Anser torquatus*) mod Øst, flere Bogfinker (*Fringilla coelebs*). Østfyr: Natligt Træk ved 1 Fyr. Ø. Ingen Fugle faldt. Om Dagen ved Romsø mange Krager (*Corvus cornix*) og Raager (*C. frugilegus*) mod SV.

Kolding By. Nat 11,15—11,35 (altsaa egentlig 7 Oktober). Efter 2 Dages vestlige Vinde er det nu stille og taaget. 3 Gyvfugle hørte. Kl. 11,40 en stor Flok meget lavt flyvende Knortegæs; de kom i de følgende 15 Min. flere Gange tilbage (eller var det andre Flokke?)

Kolding Havn. Morgen 8,00—8,30. Mørkt overtrukken, lave Skyer. Ø. 2. 9° R. — Mange ikke trækkende Lærker (*Alauda arvensis*) og Engpibere (*Anthus pratensis*). — 5 slanke Ænder med lys Byg kom 70 Meter højt fra V.; de steg og sluttede sig til 9 Viber (*Vanellus cristatus*), der kom 130 M. h. fra Ø.; de fløj alle noget sammen i Flok, forinden Viberne fløj bort mod SV., Ænderne mod VSV. — 17 Sædgæs (*Anser segetum*) 130 M. h. over fra OSO. mod VNV. — 40 Knortegæs kom 250 M. h. fra Fjorden, bort i god Linie mod V. — 30 Knortegæs (?) saas imod Syd i lang Afstand, bort mod SV. — Fra SO. hørtes Lommens (*Colymbus septentrionalis*) stærke Skrig, dels et grovt, dybt, meget kraftigt gak, dels et treleddet kra-ee-a. Lidt efter saas 250 M. h.

7 og bag dem og lidt lavere 2 andre Lommer (det var disse, der skreg). De 7 drog lige fra OSO. bort mod VNV., medens de 2 vendte og fløj tilbage over Fjorden. — 40 Knortegæs kom lavt over Fjorden, steg til 250 M. H., bort mod VSV. Nær dem fløj 4 Ænder, maaske de samme, der lidt efter fløj 200 M. h. tilbage over Fjorden mod Ø. — Under Knortegæssene fløj en enkelt stor graa Gaas 200 M. h. fra V. mod Ø. — Der trak desuden flere Fugle, som jeg ikke fik Tid at holde Øje med. Skyerne laa saa lavt, at de højest flyvende Gæs og Lommer saa noget utydelige ud, fordi de var delvis oppe i Skyerne.

Aften 5^{1/2}—6. Mørkt overtr. 10°. OSO. 3. Havnen. 4 Flokke Knortegæs (45—30—6—55) kom 250 M. h. over Fjorden. De 3 første Flokke bort mod VNV., den sidste mod V. — 10 Sædgæs 200 M. h. omtrent fra Ø., bort mod NV. — En fjern Flok Gæs eller Ænder. — 2 Terner (*Sterna macrura* eller *S. hirundo*) sete; saadanne ikke sete i flere Uger. — 4 Forstuesvaler (*Hirundo rustica*) 25 M. h. over mod SSV. (Træk?). — En lille Høg eller Falk 40 M. h. over mod SV. (Træk?).

9 Oktober. — Vestfyr: Natligt Træk ved 1 Fyr. 1 Fugl faldt. Dag: Vyl, nogle Smaafugle. Nord- og Østfyr: Intet natligt Træk. Dag: Strib, mange store Flokke Graagæs mod S.

Kolding Havn. Morgen 8,00—8,40. Højere og lettere Skyer. SO. 3. 9° R. En Del ikke trækkende Lærker. — 12 Knortegæs 400 M. h. over mod SV. — 35 Knortegæs 350 M. h., steg, bort mod VSV. — Tæt bag dem en Tid en Flok paa 7 Ænder (?). — 3 Lommer fløj 500 M. h. fra V. mod Ø.; kom senere tilbage og drog bort mod V. — Senere hørtes atter Lom, og senere igen Skrig fra en enkelt Lom, der 500 M. h. fløj først mod VNV. og derefter i en stor Bue bort mod VSV. — Nogle unge Stormmaager (*Larus canus*) drog højt mod VSV. (Træk?). — Mange (50?) spredte Engpibere paa Jorden. —

Aften. Havnen. Vejr som om Morgenen. Kl. 5,10 fløj 18 Knortegæs over mod NV. — Kl. 5,40 kredsede 5 Maager (*L. canus* juv.?) og fløj derefter 350 M. h. bort mod VSV.

(10 Oktober. Morgen. 5^{1/2}^o, klart, OSO. 3. Havnen: en Flok Knortegæs hørt. Mange ikke trækkende Lærker (100?) og Engpibere (100?).

19 Oktober — Vestfyr: Intet natl. Træk. Dag: Vyl, mange Smaafugle mod V. Nordfyr: Natl. Træk v. 7 Fyr, mest østl. Vinde. Over 224 Fugle faldt. Dag: Schultz's Grund, flere Flokke

Krager mod SV. Østfyr: Natl. Træk v. 6 Fyr, mest sydl. Vinde. 2 Fugle faldt. Dag: Romsø, mange Krager mod V. — Sprogø, mange Stære mod V.

Ved »Vogelwarte Rositten« ved Kurische Haff iagttoges et storartet Træk: 52,000 Fugle antoges at trække derover.

Kolding By. Middag. Overtrukken. Ø. 1. 10⁰ R. 5 Krager 150 M. h. over mod SSV. — Aften. Havnen. En opjaget Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*) steg højt, bort mod Syd.

20 Oktober. — Vestfyr: Intet Træk. Nordfyr: Natl. Træk v. 11 Fyr. Mest S. og SV. 1114 Fugle faldt. Østfyr: Natl. Træk v. 10 Fyr. Mest SV. 216 faldt. Dag: Romsø, mange Krager mod V. Hammeren, mange Krager mod V.

Kolding Havn. Morgen, let overtr. SV. 1. En Del Krager over mod SSV. Middag, klart. SV. 3. 10⁰. 5 Krager og 25 Raager 40 M. h. over mod SSV.

21 Oktober. — Vestfyr: Natl. Træk v. 2 Fyr. V. 6 faldt. Nordfyr: Natl. Træk v. 2 Fyr. SV. 2 faldt. Dag: Læsø Trindel, flere Flokke Ænder mod SV. — Kobbergrunden, flere Flokke Krager fra ONO. mod V. Østfyr: Intet natl. Træk. Dag: Lappegrunden, flere Flokke Ænder mod S. — Romsø, mange Krager mod V.

Kolding, stille, overtrukken. Intet Træk.

22 Oktober. — Vestfyr: Natl. Træk v. 2 Fyr. SO. 2505 faldt. (Desuden faldt mange Tusinde overbord ved Fyrskibene). Nordfyr: Natl. Træk v. 3 Fyr. NO. og SO. 18 faldt. Dag: Skagen, 6 Graagæs mod NV. Østfyr: Natl. Træk v. 3 Fyr, svage Vinde. 8 faldt. Dag: Romsø, mange Krager mod V.

Kolding By, overtrukken, stille. Nat 7,45 (altsaa egentlig 21 Okt.) en Flok Sædgæs over, stærkt skrigende; Kl. 11,00 igen en Flok Sædgæs, begge over omtrent mod SV. — Morgen 8,00—9,00 ved Havnen. 7⁰. Ø. 2. Barometret 766 mm. Overtrukken, højtliggende Skylag. Ved min Ankomst var Trækket i fuld Gang. Krager trak massevis i spredte Sværme 35 à 130 M. h., enten lige mod S. (flest), SSO. (en Del) eller mod SSV. (kun faa). — 4 tætte Flokke paa 100 à 200 Alliker (*Corvus monedula*) over 200 à 250 M. h., de 3 Flokke mod SSV., 1 Flok mod S. — Spredt imellem Kragerne var en Del Raager og Alliker, hvilke sidste ogsaa her holdt sig tættere sammen i Smaaflokke end de spredt flyvende Krager. Disse trak med bred Front, i det mindste saa langt jeg kunde øjne mod Ø. og V. — Vore hjemlige Alliker

færdes ved Rederne uden at bryde sig om Trækket. — 100 Maager, de fleste vist Hættemaager (*Larus ridibundus*), først mod NV., senere de fleste bort 350 M. h. mod Ø. — 10 smaa Gæs (en af dem var mindre, maaske en And) i Linie 130 M. h. fra Ø; steg meget, forenede sig med 2 andre Flokke paa 6 og 8; alle 24 bort 500 M. h. mod Ø. — 15 Lommer, meget spredte, 600 M. h. mod NO., i en stor Bue mod Ø. og S. og bort mod VSV. eller V. — Senere saa jeg fra mine Vinduer i Byen en Del Træk: Krager, Alliker og Raager trak i Mængde hele Formiddagen. Endnu Kl. 3,10 Em. drog 10 mod S. og 5 mod SSO. — Kl. 10,40 Fm. 20 Gæs i Linie 500 M. h. mod SSV. vendte i Uorden, bort mod V. — Kl. 12,00 over Byen en Spurvehøg (?) (*Astur nisus*) 350 M. h. mod SSV. — 5 Sanglærker 60 M. h. mod NO. — Aften 5,30 ved Havnen intet Træk.

23 Oktober. — Vestfyr: Natl. Træk v. 3 Fyr. SO. og SSO. 527 faldt (desuden faldt vist 1000 i Vandet). Nordfyr: Natl. Træk v. 8 Fyr. OSO. og SO. 149 faldt. Østfyr: Natl. Træk v. 2 Fyr. OSO. 1 faldt. Dag: Hammeren, 1 Flok Gæs mod S. — Lappegrund, 22 Graagæs mod S. — Romsø, mange Krager mod V.

Kolding Havn. Morgen 8,00—9,00. $7\frac{1}{2}^{\circ}$. Ø. 2. 766 mm. Overtrukken som igaar. Intet Kragetræk; men mange Krager opholder sig ved Havnen; Egnens Vinterkrager er vist komne igaar. Straks saas intet Træk, men senere mange, saa at jeg langtfra kunde følge alle de trækkende Fugle med Øjnene. — 30 Knortegæs 400 M. h. fra Ø., bort mod VNV. — 15 Knortegæs 400 M. h. mod V. — 16 Knortegæs 200 M. h. fra Ø., bort 350 M. h. mod VSV. — 35 Lommer 400 M. h. mod VSV. — 4 Sædgæs 250 M. h. over fra NO. mod SV. — 16 store Ænder 250 M. h. fra Ø. mod V., tilbage 300 M. h. i Flok med en mindre And. — 30 Lommer 400 M. h. fra Ø., tilbage mod Ø. — 8 middelstore Ænder 250 M. h. fra Ø., mod V. — 50 Lommer fløj i et Kvarter i forskellige Retninger, sidst sete mod Ø. — Samtidig 2 andre mod V. og 3 mod VNV. Lommerne kom oftest fra OSO. — 10 Knortegæs 400 M. h. mod Ø. — 2 Flokke hver paa 6 Ænder ubestemt omkring, — 13 Knortegæs og 17 store Ænder forenede sig, 400 M. h., men skiltes igen. — En Taarnfalk (*Falco tinnunculus*) 250 M. h. bort mod S. — 23 unge Stormmaager kom 60 M. h. fra V.; lavere ud ad Fjorden. (Eftm. SSO. 4. — Fra 7 Nat mange Timers Regn).

24 Oktober. — Vestfyr: Natl. Træk v. 3 Fyr. SO., SSO. og S. 117 faldt. Dag: Vyl, nogle Krager og Stære ombord. Nordfyr: Natl. Træk v. 1 Fyr. SO. 3 faldt. Østfyr: Natl. Træk v. 7 Fyr, mest OSO. og SO. 24 faldt. Dag: Romsø, mange Krager mod V. — Æbelø, første Gang Ederfugle paa Grundene. — Ved Helgoland stort natligt Fugletræk.

Kolding Havn 8,00—9,00. 766 mm. 7°. SO. 3, overtrukken, lave Skyer, diset. — 20 uordnede Ænder, der »rabbede« stærkt, 100 M. h. mod V. — 9 Lommer 130 M. h. mod V. — 7 Ænder fra V. mod Ø., tilbage mod V. — 6 Ænder i forskellige Retninger. — 3 smaa mørke Ænder med ikke hvinende Vingeslag ubestemt fra V. mod Ø. — 18 Knortegæs 35 à 100 M. h. i flere Retninger, bort mod SV. — 6 mellemstore Ænder nærmede sig Gæssene, men skiltes fra dem, derefter? — En stor tavs Lom fløj 35 M. h. mod SV., lidt efter tilbage, kastede sig vist paa Fjorden. — 5 Ænder i forskellige Retninger, bort (?) mod SV. — 30 Lommer (hørtes længe før de saas) 130 M. h. bort mod V. — Samtidig 4 Ænder omtrent mod VSV. — 13 Lommer 130 M. h. fra SV., bort mod NO. — Senere hørtes atter Lommer. — En stærk susende Lyd hørtes fra 70 mørke Ænder, der i uordnet Flok kom 130 M. h. fra V.; de kastede sig langt ude paa Fjorden. — 6 Lommer 130 M. h. fra SO., drejede mod NO., senere tilbage, bort mod VSV. — 8 Ænder fra Ø. mod V., tilbage mod SO. — 4 Ænder med lys Underside og Hals ubestemt omkring. —

Eftm. Kl. 5,08. SO. 3, tykt overtrukken. En Flok paa 50 Alliker 50 M. h. fra N. mod S. (Træk?).

25 Oktober. — Vestfyr: Natl. Træk v. 3 Fyr. SO. 370 faldt (foruden en Del, der faldt overbord). Nordfyr: Natl. Træk v. 3 Fyr. SO. og SSO. 7 faldt. Østfyr: Natl. Træk v. 4 Fyr. OSO. og SO. 30 faldt. — Dag: Hammeren, 4 Svaner mod S., 14 Gæs mod Ø. — Romsø, mange Krager mod V.

Kolding Havn. Morgen 8,30—9,00. 769 mm. 5°. OSO. 2, tykt overtrukken, nogen Regn; Skyerne højere end igaar. — 21 Lommer 300 M. h. mod V., kom 5 Minutter efter tilbage mod ONO., igen tilbage, ubestemt mod S. Da de sidste Gang var over mig, fløj 3 andre Lommer 150 M. h. omtrent i samme Retning. — En Flok paa 50 Knortegæs 100 M. h. fra Ø. I selve den Linie som Gæssene dannede, fløj en And, der kun var godt halv saa stor som Gæssene. De fløj langt mod VSV., hvor en Flok paa 8 Ænder manøvrerede med, men adskilte fra Gæssene. Da disse efter en

Udflygt mod N., kom tilbage, var de 9 Ænder forsvundne. Gæssene drog bort mod Ø. 200 M. h. — 8 store graa Gæs roligt og lige 130 M. h. fra ONO. mod VSV. — 11 Ænder (*Anas boscas?*) 70 à 200 M. h. i forskellige Retninger, sidst mod Ø. — En Del Smaafugle, mest Bogfinker, (*Fringilla coelebs*) mod SV.

26 Oktober. — Vestfyr: Natl. Træk v. 1 Fyr. SO. 4 faldt. Dag: Vyl, nogle Stære ombord. Nordfyr: Natl. Træk v. 1 Fyr. SO. ingen faldt. Østfyr: Natl. Træk v. 2 Fyr. 6 faldt. — Dag: Romsø, mange Krager mod V.

Kolding Havn. Morgen 8,30—9,15. 771,5 mm. $4\frac{1}{2}^{\circ}$. Ø. 1. lette Skyer. — 17 Knortegæs 400 M. h. mod VSV. — Mange Maager højt, ubestemt omtrent mod SV. — 8 Sædgæs 200 M. h. mod SV. — 4 Graagæs (*Anser cinereus*), skreg livagtigt som tam Gaas, fra NO. mod SV. — En Lom 550 M. h. først mod Ø., saa tilbage mod V. — 9 Lommer 800 M. h. mod V. — 6 Lommer 700 M. h. mod V. — 2 Lommer 800 M. h. fra N., forenede sig med 3, der kom fra V., alle 5 derefter bort mod OSO. — 35 Knortegæs mod VNV. — 40 Alliker i tæt Flok 100 M. h. mod SSV. — 5 Gæs 400 M. h. mod Ø. — 3 Ænder ubestemt mod SV.; den ene tydeligt større end de andre. — 12 Skalleslugere (*Mergus serrator*) 400 M. h. fra Ø. mod V; tilbage 150 M. h. mod Ø. — En ung Havmaage (*Larus argentatus*) 350 M. h. mod SV. — Nogle Bogfinker 80 M. h. mod SSV. — En Del Krager trak i spredte Smaaflokke (ialt vel 70 Individuer), de fleste mod S., nogle mod SSV.; iblandt dem var der nogle Raager.

Om Formiddagen saa jeg af og til Krager trække over Byen. Kl. 12 Middag fløj 4 Stormmaager 200 M. h. mod Ø. og 3 Krager 70 M. h. mod SSV. — Om Eftermiddagen og Aften, da Vinden var gaaet om til svag S., intet Træk.

27 Oktober. — Vestfyr: Natl. Træk v. 1 Fyr. SO. 328 faldt (foruden 1200 overbord). Nordfyr: Natl. Træk v. 2 Fyr. SO., ingen faldt. Dag: Kobbergrund, 10 Graagæs mod SV. Østfyr: Natl. Træk v. 4 Fyr. SO. 8 faldt. Ved Helgoland stort naturligt Træk.

Kolding Havn. Morgen. 2°. 759 mm. S. 2. — køligt, mørkt overtrukket. — Langt borte 4 Fugle højt mod SV. — En ensfarvet mørk And (*Oedemia nigra?*) kastede sig paa Fjorden. — 3 Hvinænder (*Clangula glaucion* deraf 1 ♂) lavt omkring.

Som man vil se, foregik Trækket i de paagældende 2 Perioder af Oktober 1906 meget ujævnt over Danmark. De østlige

Fyr viste de færreste Fuglefald. Ved de nordlige kunde der være stort Fuglefald en Nat, hvor der faldt faa eller ingen Fugle ved Vestfyrene — og omvendt. I Reglen var der stærkt Træk ved Kolding Morgenen efter en Nat, hvor der var stærkt Træk ved Vestfyrene, der jo ligge ret vest for Kolding. Mærkeligt nok sporedes der kun ganske ringe Træk ved Fyrene den 8 og 9 Oktober, da der var stærkt Træk ved Kolding. Kun ved Strib var der den 9 om Dagen stærkt Træk af Gæs, der fløj mod S., maaske for at dreje ind i Kolding Fjord og fra Bunden af denne fortsætte Rejsen over Land. — Den senere Trækperiode karakteriseredes ved Kolding ved sydøstlige Vinde, skyet Himmel, mildt Vejr, højt, langsomt stigende Barometer, og den afsluttedes med Barometerfald, Kulde og svag sydlig Vind. Paafaldende synes mig de mange trækkende Lommer, og at Lærker, der dog ofte trække om Dagen, næsten ikke trak (om Dagen) ved Kolding, skønt de i Mængde faldt ved Fyrene. I Forhold til tidligere Aars Oktobertræk var dette meget langvarigt — 5 Dage, — talrigt paa Individier og præget af Uro.

OM SORT RØDSTJERT (*RUTICILLA TITYS*)

I DANMARK¹.

AF

V. WEIBÜLL.

Under et Besøg 19 Juni 1906 i Helsingør besaa jeg det da under Restauration værende Kloster og tænkte mindst af alt paa at gøre ornithologiske Fund i Bygningen. Lige ved Udgangen til den indre Gaard overraskedes jeg imidlertid ved i et Murhul i ca. 4 Alens Højde at se en Rede, der fyldte næsten hele Hullet, (en udtagen Mursten). Uden at gøre mig Forestilling om, hvilken Fugl Reden tilhørte, undersøgte jeg den og saa da til min Overraskelse, at jeg havde for mig Reden af *Ruticilla titys* med 5 Æg; Reden viste sig at være forladt, hvorfor jeg medtog baade Rede og Æg. Ved dette Fund blev min Interesse for denne Fugl vakt, og jeg har siden overalt søgt at indhente Oplysninger om den og samlede Meddelelser om dens Forekomst, der indtil nu fore-

¹ For Hjælp ved Udarbejdelsen af denne lille Artikel samt for venligt Gennemsyn af Udkastet bringer jeg herved Hr. Inspektør Winge og Hr. Fuldmægtig E. Lehn Schiøler min bedste Tak.